

Розрита могила / Т. Шевченко // Кобзар. – К.: Просвіта 2006. – 344 с. 5. Полянський О. Селянське повстання 1846 р. у Галичині / О. Полянський // Український історичний журнал. – 1981. – № 11. – С. 67–73; Полянський О. Відгомін селянського повстання 1846–1846 р. у Галичині серед слов'янських народів / О. Полянський // З історії міжслов'янських зв'язків. – К.: Наукова думка, 1983. – С. 83–96; Стеблій Ф. Галицьке повстання 1846 / Ф. Стеблій // Енциклопедія історії України: В 5 т. – Т. 2. – К.: Наукова думка, 2004. – С. 31; Заярнюк А. Ідіоми емансипації. "Визвольні проекти і галицьке село у середині XIX століття" / А. Заярнюк. – К.: Критика 2007. – С. 25–75. 6. Полянський О. Сторінка з біографії Кобзаря (з історії написання Т.Шевченком байки "Сичі") / О. Полянський // Джерело: науково-краснознавчий часопис. – Тернопіль, 1994. – С. 14–23. 7. Анісов В. Літопис життя і творчості Т. Г. Шевченка / В. Анісов, Є. Серета. – К.: Дніпро, 1976. – С. 75–79. 8. Жур П. Дума про вогонь / П. Жур // Жовтень. – 1984. – № 4. 9. Шевченківський словник: у 2 т. – К., 1978. – Т. 1. – 416 с. 10. Зайончковський А. Кирилло-Мефодієвское общество / А. Зайончковський. – М., 1959. – 170 с. 11. Біографія Т. Г. Шевченка за спогадами сучасників. – К., 1958. – 440 с. 12. Щурат В. Вибрані праці з історії літератури / В. Щурат. – К., 1963. – 436 с. 13. Кирилюк С. Т. Г. Шевченко. Біографія / Т. Кирилюк та ін. – К.: Наукова думка, 1964. – 635 с. 14. Т. Г. Шевченко: Документи та матеріали до біографії (1814–1861). – К.: Вища школа 1975. – 432 с. 15. Шевченківський словник: У 2 т. – К., 1978. – Т. 2. – 410 с. 16. Дубина М. Шевченко і Західна Україна / М. Дубина. – К., 1969. – 155 с. 17. Большаков Л. Літа невольничі. Книга пошуків і досліджень про Шевченка періоду заслання / Л. Большаков. – К.: Дніпро, 1971. – 425 с. 18. Большаков Л. Добро найкраще в світі... Пошуки. Роздуми. Підсумки / Л. Большаков. – К.: Дніпро, 1981. – 301 с. 19. Івакін Ю. Коментар до "Кобзаря" Шевченка. Поезії 1847–1861 рр. / Ю. Івакін. – К.: Наукова думка, 1968. – С. 118–119. 20. Івакін Ю. Поезії Шевченка періоду заслання / Ю. Івакін. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 76–78.

Олег Полянський

СТРАНИЦА ИЗ БИОГРАФИИ КОБЗАРЯ: ТАРАС ШЕВЧЕНКО И ЗАПАДНАЯ УКРАИНА (К 200-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ)

В статье рассматриваются малоизвестные факты знакомства Т. Шевченко с западноукраинскими землями, в частности Волынью и Галичиной и отражение этого ознакомления в его творчестве.

Ключевые слова: Тарас Шевченко, "Кобзарь", Галичина, Волынь, восстание 1846 г.

Oleh Polianskyi

A PAGE FROM THE BIOGRAPHY OF THE POET: TARAS SHEVCHENKO AND WESTERN UKRAINE (TO 200-ANNIVERSARY FROM BIRTHDAY)

The article examines the little-known facts related to the an acquaintance Shevchenko with the Western Ukrainian lands

Key words: Taras Shevchenko, "Kobzar", Galicia, Volyn, insurrection 1846.

УДК 94(477)

Ірина Скакальська

ІСТОРІЯ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: СПРОБА ІСТОРІОСОФСЬКОГО ПРОЧИТАННЯ

У статті на основі історико-філософського аналізу концепції історії Тараса Шевченка показано чинники, що впливали на формування національної свідомості, консолідацію українців, збереження ідентичності. Автором відображено погляди Кобзаря на визначальні періоди нашого минулого та важливість запозичення їх уроків в сучасних трансформаційних умовах державотворення.

Ключові слова: історіософія, історія, Тарас Шевченко, творчість, Україна.

Події останніх місяців та днів показали актуальність творів Тараса Шевченка. Ціною життя "Небесної сотні" ми отримали унікальний шанс – змінити країну. Проте у даний час зіштовхнулися із новою загрозою, яка є небезпечною для єдності, суверенітету і державності України. І тому як ніколи повинні згадувати і виконувати "Заповіт" Кобзаря. Не для одного покоління українців його філософські ідеї були заклик до боротьби за вільну Україну та за її єдність.

Історики уже давно висловили думку про те, що художня спадщина поета, виступає історичним джерелом для вивчення минулого та прогнозування майбутнього суспільно-історичного розвитку. У цьому сенсі доробок Т. Шевченка відкриває перед дослідником української історіософії значні

можливості, адже він знав і студював історичні першоджерела, друковані й рукописні праці з історії та використовував їх у творчому процесі.

У спробі історіософського прочитання творів Т. Шевченка не будемо оригінальними. Наприклад, визначний український історик XIX ст. В. Антонович у доповіді "Про відтворення історичних подій у поезії Шевченка", виголошеній 1 березня 1881 р. на засіданні історичного товариства Нестора-літописця, зазначав, що "поет відтворює живий і суцільний образ доби, оживлює і виводить перед очі читача окремі особи, цілі покоління" [1, с. 16].

Проблемі історіософії Т. Шевченка присвячено чимало праць, їх автори прагнули досягнути розуміння історії Кобзарем. В. Яременко у статті "До проблеми історіософії Тараса Шевченка: методологічні підходи" зазначав, що доробок Кобзаря відкриває перед дослідником історіософії значні можливості [2]. Також один із центральних аспектів дослідження Ю. Барабаша – поетична історіософія Т. Шевченка [3; 4, с. 15–37]. Останнім часом вийшли друком й окремі монографії, присвячені творчості Кобзаря [5]. Також у пресі з'явилося чимало публікацій з нагоди 200-річчя народження Т. Шевченка [6, с. 10].

Дослідник Ю. Барабаш охарактеризував визначення історіософії Т. Шевченка так: "Це сукупність Шевченкових поетично-філософських інтерпретацій, версій, оцінок подій національної історії, тлумачень її сенсу і тенденцій, характеристик героїв і "антигероїв" [7, с. 50]. Як продовження цієї думки, вважаємо, що під історіософією Т. Шевченка слід розуміти його світоглядні ідеї, переконання, що включають у себе знання розвитку історичного процесу, його сенс, також роздуми поета над долею народу, при цьому історичний матеріал творчо інтерпретується в образах, сюжетах. У творах Кобзаря окреслюються перспективи на майбутнє як української та світової історії, так й історичного процесу в цілому.

Об'єктом дослідження є твори Т. Шевченка, аналізовані крізь призму історіософії.

Мета статті – розглянути історіософське бачення минулого та спроби прогнозування майбутнього у творах Т. Шевченка.

У завданнях, насамперед, спробуємо виокремити суттєві аспекти поглядів поета на історію та з'ясуємо, у чому суть та значення історіософії Т. Шевченка.

Т. Шевченко відчував своє призначення передати українському народові складну й героїчну історію його землі, оживити історичну пам'ять, воскресити національний дух. Шевченкове слово відтворює історичну подію, історичний факт такими естетичними засобами, щоб спочатку зруйнувати стереотипи, їх сприйняття, пов'язані імперською політикою Росії, а потім цю подію чи факт подати у новій інтерпретації, у достовірній формі [8, с. 25].

Актуальність шевченкових слів особлива сьогодні, у час який переживає Україна. Саме антимосковськими ідеями насичена уся творчість поета: він скрізь бачить, що найбільше горя Україні та його народові принесла жорстока, люта, бездумна Москва. Тож не даром Т. Шевченко каже такі гіркі слова: "... Ляхи були, усе взяли, кров повипивали! А москалі і світ Божий в пута закували" [9, с. 63]. Зазначимо, що Кобзар, виражаючи ненависть до царизму й московських урядників, які розглядали українські землі частиною своєї держави, не переносив цієї ненависті на весь російський народ, на широкий загаль.

Творчість Кобзаря належить першій половині й середині XIX ст. – початку українського національно-культурного відродження. Це відкриття університету в Харкові, пізніше у Києві, діяльність масонів, вихід "Історії русів" тощо. Недаремно Т. Шевченко у своїй біографії, написаній за рік до смерті, зазначав: "Історія мого життя складає частину історії моєї батьківщини" [1, с. 12].

Переконалим свідченням того, наскільки глибоко Т. Шевченко переймався історією України, можна судити з того факту, що навіть у посмертному описі його скромної бібліотеки, зібраної в останні роки його життя, після повернення із заслання, понад третину назв займають історичні книги. Також одне із джерел шевченкових історичних знань – живе спілкування з учасниками подій. Так, розповіді про Коліївщину Т. Шевченко чув від свого діда і черпав з них непокору, і козацьку вольницю, тому глибину шевченкових історіософських поглядів не виміряти без аналізу його знань про Коліївщину. Слова з "Передмови" до "Гайдамаків" підтверджують це: "... Не одцуравсь того слова, / Що про Україну / Сліпий старець, сумуючи, / Співає під тином. / Любить її, думу правди, / Козацьку славу..." [10, с. 55].

Задовго до того, як М. Костомаров звернувся до українського минулого, В. Антонович ще тільки вчився, а М. Грушевський, ще не народився, Т. Шевченко окреслив усі ключові аспекти нашої історії. Важливо зауважити, що для багатьох українців вітчизняна історична пам'ять постає саме з творів Т. Шевченка. Поет не лише переповідав героїчні сторінки нашої історії, але застерігав від прикрих помилок у майбутньому, давав настанови як здобути волю та побудувати свою державу.

Варто виокремити й те, що у творчості Т. Шевченка важливе місце займає поняття "панівна верства", тобто "еліта". Але він не переймався проблемами її виховання, бо усвідомлював, що вона сама себе створює. Натомість у нього потужно звучить мотив історичної відповідальності верхів

перед "братами незрячими-гречкосіями" [10, с.199]. Узагалі, ця відповідальність еліт за долю народу – наскрізна тема шевченкової історіософії. Це питання переймання елітою чужинецьких впливів до такої межі, що це призводить до часткової або повної втрати самобутності нації. Про це застерігав Т. Шевченко.

Історіософія у творах Т. Шевченка не може не викликати захоплення переліком імен історичних постатей. Це легендарні біблійні царі Іудеї Давид та Ірод, відомий своєю жорстокістю римський імператор Нерон; останній асирійський цар Ашшурбанипал, знаменитий заснуванням бібліотеки клинописних текстів; середньоазійський полководець Тамерлан [1, с. 20]. Цей перелік можна продовжити. Справжніми героями української історії у зображенні Шевченка-історика постають ватажки козацьких виступів кінця XVI – початку XVII ст., – С. Наливайко, Т. Трясило та інші. Герої в історичному дискурсі Т. Шевченка це ті історичні діячі, хто віддав життя за Україну, її волю [1, с.22].

У посланні "І мертвим, і живим ..." Т. Шевченко, засуджуючи козацьку старшину та тих гетьманів, котрі зраджували інтереси України й допомагали ворогам визискувати власний народ, з пошаною ставитися до Гетьманщини, як форми української державності [11, с. 233].

У вірші "Іржавець" Т. Шевченко висловив своє ставлення до гетьмана І. Мазепи та різко осудив політику Петра І щодо України, скеровану на знищення залишків її державності [11, с. 234]. Це відображено у творі "Великий льох", там є такі слова: "У самих палатах / Мазепиних ... Коло мене / І сестра, і мати / Зарізані, обнявшись, / Зо мною лежали ..." [10, с. 145].

Упродовж творчого життя уява геніального поета-патріота неодноразово повертається до Б. Хмельницького – цієї наймогутнішої постаті нової історії України. Проте неоднозначність оцінки Т. Шевченком уславленого українського гетьмана, виходячи з трагічних наслідків його політики на завершальному етапі своєї діяльності, Т. Шевченко усвідомлював до яких наслідків призвела угода 1654 р. Б. Хмельницького з російським царем [1, с.70].

Неможливо оминати участі Т. Шевченка у діяльності Кирило-Мефодіївському товаристві. Зокрема, М. Грушевський, характеризуючи участь Кобзаря у діяльності товариства як значну подію в українському національному житті 40-х рр. XIX ст., наголошував, що у Києві тоді зійшлися "найвизначніші талантом і високими мислями про відродження свого народу" діячі української культури [1, с. 37]. Це інтелектуальне середовище не могло не вплинути на світоглядні переконання Т. Шевченка.

Роль Т. Шевченка у Кирило-Мефодіївському товаристві – це позиція борця, коли він піднявся до державного діяча, задумуючи майбутню конфедерацію слов'янських народів. У поемі "Єретик" Т. Шевченко висловив своє ставлення до одного з найгостріших питань політичного життя Європи того часу – слов'янського питання [11, с. 138]. "А я тихо / Богу помолюся, / Щоб усі слав'яне стали / Добрими братами, / І синами сонця правди, ..." [8, с. 161].

Історія України у візії Т. Шевченка і відтворення її геніальним поетичним словом являє собою досить цілісну картину. Його концепція спиралася на реальну історичну основу нашої минушини і тодішнього України, на реальні події, факти й історичні персоналії. У творах Кобзаря історичне минуле тісно поєднувалося з роздумами про долю українського народу, його національне відродження, його майбутнє. При цьому він чітко відстоював позиції об'єктивної історії України, і вимагав дотримуватися такого принципу від інших. "Для Шевченка, – пише Іван Дзюба, – в його поезії було ніби дві України: Україна як неминуща основа і Україна як історичний момент ..." [11, с. 100].

Кобзар у своїх історичних творах був на вищому рівні, аніж найвідоміші сучасні йому фахові історики. П. Куліш мав певні підстави у надгробному слові у березні 1861 року не тільки відзначити виняткову роль Т. Шевченка в українській культурі як геніального поета, але й назвати його "нашим першим істориком" [1, с. 7]. Це не просто люб'язність з боку П. Куліша. Він особисто досліджував українську історію, і при цьому визначив гідне місце Т. Шевченка в українській історіографії.

Уся творчість Кобзаря – то поетично-філософський образ України в усій його часопросторовій повноті та характерності. І закономірно: Т. Шевченко, знаючи усю відому на той час історіографію України, першим чітко і ясно зазначив: "Великая туга осіла мою душу. Чую, а іноді і читаю: ляхи друкують, чехи, серби, болгары, черногорки, москалі – всі друкують, а в нас анітелень, неначе всім заціпило". Коли ж і пишуть, то нерідко не глибоко і не патріотично, як байдужі спостерігачі. Т. Шевченко гнівався на українофобські писання, – але вимагав тим більше глибоко сягати в історію й душу свого народу. "А на москалів не вважайте, нехай вони пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово, і у нас народ і слово" [12, с. 22]. У "Посланні" ("І мертвим і живим, і ненародженим") Т. Шевченко сприймав Україну з її письмом могил, якими засіяна земля її, книгою історії, яку треба "прочитати", "не дурячи самих себе!" [8, с.167].

Т. Шевченко, створюючи свій гімн волі та свободі народу, звертався не до драматичної й героїчної історії України. Він побачив тему значно ширше – Кавказ! На Кавказі почергово

зароджувалися і згасали могутні держави, ханства, князівства. Кавказькі народи мали свої міста, фортеці, храми, самобутню культуру та історію ...[8, с.124]. Т. Шевченко показав світу оголену, страшну правду. "Кавказ" прославляє не тільки і не стільки горян, а всі народи-правдоборці ...[8, с.126]. Його заклик із поеми "Кавказ" надихав до боротьби український Майдан 2014 р. під час революції Гідності: "Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає!"

Подальша доля українського народу, перспективи його державності пов'язані у Т. Шевченка з такими історичними й соціально-політичними проблемами, що відбувалися тоді у Європі й світі. у 1789 р. вперше на планеті у США постала нова владна структура – президентство і демократія.

Слава перших американських та європейських президентів (особливо – їх повага до своїх конституцій та відсутність прагнень, пов'язаних із узурпацією влади) сягнула навіть розчленованої двома імперіями України. Природно, що відгукнулася вона у свій спосіб і у шевченковій поезії. Особливо його приваблювало зародження нових відносин між людьми у колишній англійській колонії. У поетичних рядках Т. Шевченко висловлював своє захоплення одним з них, першим президентом США, головою Конвенту з розробки конституції Д. Вашингтоном, і разом з тим сподівання кращої долі для свого народу зі своїм, українським, "Вашингтоном. / З новим і праведним законом" [1, с.78]. Задумаймося, як ці слова є актуальними нині. Без сильного політичного лідера в Україні нічого не буде зроблено для консолідації та розбудови держави.

Поема "Сон – Гори мої високі" написана у перший рік заслання, один із важких періодів його життя, у другій половині 1847 р., поклала початок історіософській проблематиці у шевченковій творчості цього періоду (раніше поет заторкував її лише у вірші "За байраком байрак" із казематного циклу). Важко – надто на першій порі й надто морально – караючись у неволі, Т. Шевченко, однак, не "замикається" на своєму лихові, думка його сягає обріїв далеко ширших, особисту драму він прагне осмислити в контексті драми загальнонаціональної, української "історії-правди", її як славних, так і гірких, інколи ганебних уроків. Звернення до історії розбурхує і живить поетову пам'ять про далеку Україну, збагачує, робить повнішим її образ, тішить серце й хоча б трохи гамує ностальгію [13, с. 30].

Зауважимо, що шевченків погляд на історію України у ці роки, зазвичай, виражений, оцінка подій і постатей критична, часом жорстока, та буває, що крізь тверезий історіософський аналіз, пробивається відгомін колишньої ідеалізації національної давнини – те, що можна б назвати історичними ілюзіями. То промайне (щоправда, у міркуваннях ліричного персонажа, не прямо авторових) однозначна характеристика Гетьманщини як "Божого раю" "Сон – Гори мої високі"). У вступі до поеми "Чернець" вчувається давня, ще з часів ранніх поезій, романтична нота жалю за славним минулим: "Було колись", "Не вернеться", "А я, брате", / Таки буду сподіватись", а сцену обрання гетьмана у вірші "У неділеньку святую" витримано в урочисто-піднесеній тональності історичної пісні, із замилюванням козацькими ритуалами та атрибутикою [13, с. 32].

І найголовніше, ми повинні звертатися до твору Т. Шевченка "Розрита могила". У ньому поет волає до національної самоповаги. Нам потрібно перевести енергію протистоянь у русло державності і національного творення. Держави падають не від нападу агресорів. Зазвичай, спершу йде ослаблення через те, що втрачається історична пам'ять, традиція, не підтримується національна ідея, забувається рідна мова, зникає єдність і цілісність народу [14, с.34]. Комплексне вирішення елітою зазначених проблем має стати суттю національної політики держави.

Його ідеї, образи, герої, його ціннісні установки, постать Т. Шевченка – поета-пророка володіють потужним національно-смісловим потенціалом [15, с. 6]. У різні історичні періоди української історії слово Кобзаря відігравало значну роль у формуванні національної свідомості народу. Так, зростання національної свідомості у Галичині, – як обґрунтовано доводить Я. Грицак, – "відбулося під впливом українського руху на Наддніпрянській Україні і поширення поезій Тараса Шевченка" [16, с. 76]. Також, В. Верига зазначає, що твори Т. Шевченка упродовж XIX ст. стали політичною програмою українського національного визвольного руху [17, с. 118].

Підкреслимо й те, що бачення світу у Т. Шевченка при всій загальнолюдській спрямованості глибоко національне, позачасове. Символічним кодом у ньому зосереджуються колективні надії і пам'ять, минуле, сучасне і майбутнє. Проявляючи значну цікавість до історії України, історії українського народу, в минулому, Т. Шевченко бачить насамперед людей живих, які стогнуть у кайданах, так само як і сьогодні. Поет усвідомлює, що неправда є неправдою людською, неправдою царів, панів. Саме тому його цікавили в історичному минулому України передусім події і традиції, пов'язані з визвольною боротьбою українського народу проти своїх поневолювачів, соціального рабства, національного гноблення. Він високо цінував Запорізьку Січ, історичних діячів, які стояли на чолі визвольної боротьби українського народу, цінував їх такими, якими вони були [18, с. 305].

Отже, історіософія Т. Шевченка знаходить своє вираження і втілення не у наукових дефініціях, а у творах, в конкретних художніх сюжетах, мотивах, персонажах. Кобзар, розкриваючи історичний процес поступу українства в умовах бездержавності, закріпачення, робить спробу за допомогою

слова скерувати український народ у демократичне, національне русло з метою підготовки до майбутніх національно-визвольних змагань. Т. Шевченко порушив у своїх творах низку історіософських проблем, зокрема, творення та консолідації української нації, її провodu, історичної перспективи України.

Кожне покоління має право по-новому читати його твори. Поезія Кобзаря – вічна книга кожного свідомого українця. Його твори культивують почуття національної гідності, єдності, дають можливість формувати патріотичні почуття особистості, її відданість Вітчизні.

Список використаних джерел

1. Цвілюк С. А. Історична мудрість Великого Кобзаря. Історизм та соціально-політичний вимір епічних творів Тараса Шевченка / С. А. Цвілюк. – Одеса: Маяк, 2008. – 312 с.
2. Яременко В. "До проблеми історіософії Тараса Шевченка: методологічні підходи" / В. Яременко // Слово і час. – Режим доступу: http://www.slovoichas.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=48&Itemid=34
3. Барабаш Ю. Просторінь Шевченкового слова / Ю. Барабаш. – К.: Темпора, 2011. – 510 с.
4. Барабаш Ю. Історіософія Тараса Шевченка / Ю. Барабаш // Слово і час. – 2004. – № 3. – С. 15–37.
5. Сліпушко О. Духовна держава Тараса Шевченка / О. Сліпушко. – К.: Вид-во Київський університет, 2013. – 342 с.
6. Львова І. Про що мріяв Тарас Шевченко / І. Львова // Експрес. – № 25. – 2014. – С. 10.
7. Горський В. С. Історія української філософії / В. С. Горський. – К.: "Наукова думка", 1997. – 268 с.
8. Шевченко Т. "Я так її, я так люблю ...": Вибрані вірші та поеми // М. Жулинський "Шевченко: повернення "В нашу Україну". – К.: Либідь, 2012. – 704 с.
9. Чуб Д. Живий Шевченко / Д. Чуб. – К.: Веселка, 1994. – 141 с.
10. Шевченко Т. Поезії / Тарас Шевченко – У 2-х томах. – Т. 1. – К., 1991. – 263 с.
11. Вічний як народ: Сторінки до біографії Т. Г. Шевченка: Навч. посіб. / [Автори-упорядн. О. Г. Руденко, Н. Б. Петренко]. – К.: Либідь, 1998. – 272 с.
12. Кононенко П. П. Слово про Україну і світове українство в системі наукового українознавства / П. П. Кононенко // Збірник наук. праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К., 2009. – Т. XXVI. – С. 7–71.
13. Барабаш Ю. Україна / Ю. Барабаш // Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка. – К.: Наук. думка, 2008. – 376 с.
14. Огієнко І. Тарас Шевченко / І. Огієнко. – К.: "Наша культура і наука", 2002. – 440 с.
15. Жулинський М. "За що я Україну люблю" / М. Жулинський // Народознавство. – № 84. – 2014. – С. 2–7.
16. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації / Я. Й. Грицак. – К., 1996. – 278 с.
17. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.) / В. Верига. – Львів: Видавництво "Світ", 1996. – 448 с.
18. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій / І. В. Огородник, В. В. Огородник. – К.: Вища шк.: Т-во "Знання", 1999. – 543 с.

Ирина Скакальская

ИСТОРИЯ В ТВОРЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО: ПОПЫТКА ИСТОРИОСОФСКОГО ПРОЧТЕНИЯ

В статье на основе историко-философского анализа концепции истории Тараса Шевченко показано факторы, которые влияли на формирование национального сознания, консолидации украинцев, сохранение идентичности. Автором отражены взгляды Кобзаря на определяющие периоды нашего прошлого и важность заимствования их уроков в современных трансформационных условиях создания государства.

Ключевые слова: историософия, история, Тарас Шевченко, творчество, Украина.

Iryna Skakalska

HISTORY IN THE CREATIVE LEGACY OF TARAS SHEVCHENKO: ATTEMPT HISTORIOSOPHICAL READING

On the basis of historical and philosophical analysis of the concept of history Taras Shevchenko shows the factors that affect the formation of national consciousness, Ukrainian consolidation, preservation of identity. The author shows the views of the Poet in determining periods of our past and the importance of drawing lessons in modern conditions of state transformation.

Key words: historiosophy history, Taras Shevchenko, creativity, Ukraine.